

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

ooo ooo

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Prețurile maximele. — Panică. — Un sistem de propagandă dăunător. — Rolul delegatului fiscalului în expertizele fiscale. — *Cronica:* Dl G. Sescioreanu. Săptămâna de 40 ore la noi. Producția porumbului. Cât a costat pe Italia războiul civil din Spania. Personalul român în întreprinderile mici. Sindicatele muncitorilor din industriile forestiere. Londra. Executarea legii bancare. Pentru construirea de drumuri. O nouă bancă în Cernăuți. Banca Șercățana S. A. Șercăța.

Prețurile maximele.

Fără vreo justificare întemeiată costul vieții la noi, a luat un mers ascendent. Începând din primăvara acestui an, scumpețea care-și făcuse apariția încă din a doua jumătate a anului trecut, s'a tot accentuat, până a ajuns la culmi alarmante. În această situațiune conducătorii țării și-au finit de datorie să intervină.

Intervenția forurilor administrative în materie de combaterea prețurilor, nu este un fapt nou. Aproape totdeauna când s'a constatat o acțiune care să turbure traiul zilnic al cetățenilor cu venituri modeste, punându-i în fața unei încercări spoliatorii, autoritatea a intervenit, spre a curma răul. Așa s'a întâmplat în timpul războiului de exemplu când nevoile mari ale aprovizionării armatei, denaturau mecanismul normal al cererii și al ofertei. De altfel, în cazuri de acestea, evenimentul e normal, auto-

ritatea caută să apere totdeauna pe cei cari au mai puține mijloace de apărare.

Dar dacă evenimentul e normal, rezultatul intervenției administrative a fost totdeauna anormal. Nici odată nu s'a ajuns la coborârea prețurilor pe această cale. Evident faptul este foarte curios, căci în situațiuni de acestea excepționale cum sunt războaiele, administrația poate dispune de o întreagă gamă de măsuri represive cari pot să meargă până la confiscări și pedepse grave. Și totuși în ciuda tuturor mijloacelor și puterilor represive, urcarea prețurilor n'a putut fi împiedecată.

Fenomenul este foarte explicabil. În cazuri excepționale, piața nu mai este piață, căci producătorul e luat cu asalt ori unde este găsit și nu mai are nici un interes să se deplaseze în piață. De aceea marfa se rărește și rezultatul este cea clasică regulă care reglementează prețul mărfii. Cu cât ea este mai rară, cu atât este mai scumpă și viceversa; de aici definiția mărimii prețului care variază matematic invers proporțional cu cantitatea de marfă oferită.

În fața acestei situațiuni, consumatorul e obligat să ofere el însuși un preț mai mare decât cel maximalizat. Numai un preț superior aceluia pe care producătorul îl poate găsi în mod normal, sau prin maximalizare, îl poate sili să vină cu produse în piață. Pe această

cale inevitabilă pentru consumator, în situațiuni excepționale, chestiunea prețurilor maximale devine de nul efect.

De sigur că explicația este foarte simplistă și redusă la analiza prețurilor pentru articolele de prima necesitate, cum sunt alimentele. Dar lucrurile nu se opresc aici. Problema maximalizării prețurilor se complică în mai rău, când o extindem dela aceste articole de prima necesitate sub cari se înțeleg de obicei alimentele, la toate articolele cari sunt necesare vieții, luată în sensul ei larg și cuprinzător. În această nouă postură ne dăm seama că intervin diferitele crize ale producției cauzate de nefuncționarea normală a schimburilor cu străinătatea, de lipsa creditului, de mersul finanțelor publice, de existența, sau mai bine zis, neexistența materiilor prime, etc. etc.

Când problema trece sub această largă analiză, ne dăm seama că intervenția atâtor factori trebuie să se producă automat și concomitent în bine, pentru ca prețurile să nu prezinte salturi subite. Este știut însă că totdeauna, cel puțin unul din factorii menționați, este în suferință. În special finanțele publice, forțate fiind până la refuz, provoacă în mod normal inflațiunea, iar când s'a ajuns aici, orice intervenție administrativă tinzând să oprească prețurile în mersul lor ascensional, este zadarnică, iluzorie și inoperantă. De aceea ne explicăm ușor cauza care stă la baza nereușitei intervenției administrative prin fixarea prețurilor la un anumit nivel în cazurile de mai sus. Numai inflația dacă ar fi și totuși intervenția este dinainte condamnată, deoarece se produce psihoză disprețului banului și cu atât mai accentuată este nereușita, când cauzele cari produc răul, atacă și se manifestă pe atâtea fronturi.

Dacă se face totuși uz de metoda intervenției în cazurile de mai sus, este pentru a veni în ajutorul celor cu venituri fixe. Dar s'a văzut că spre a-i scuti pe aceștia de urcarea prețurilor este mai bine să li se organizeze consumuri finanțate de stat, decât să li se pună în față prețurile maximalizate.

Oricum ar fi luate lucrurile, starea de război este însă ceva anormal și dacă se fac intervenții administrative în fixarea

prețurilor ele au scuza înaltă, că servesc la a ocroti pe cei mici și neajutorați, ceea ce în definitiv face parte din datoriile principale ale statului.

Nu știm cum este în alte țări, dar la noi s'a uzat mereu de maximalizarea prețurilor, chiar în situațiuni normale. Astfel autoritățile administrative au fost datoare să dea mereu ordonanțe prin care se fixau prețuri la articolele de prima necesitate. S'a întâmplat de multe ori ca maximalizarea prețurilor, să fie o ironie la adresa consumatorilor, căci ei găseau în piață articolele respective cu bani mai puțini. S'a întâmplat apoi, ca prețurile maximale să fie cele dictate de organizațiunile negustorești, filtrate prin calculele organelor administrative de specialitate cari totdeauna admiteau anumite toleranțe în plus, spre a nu lucra nereal. În felul acesta s'a făcut mereu uz de o măsură de prisos, iar în rarele cazuri când ea trebuia să opereze, nu avea cine să o aplice. De aici, mentalitatea care s'a încuibat, că prețurile maximale sunt doar scrise pe hârtie și nu menite să fie aplicate. Astfel ele au căzut în desuetudine.

Marile urcări ale prețurilor articolelor de primă necesitate din primăvara acestui an, a repus pe tapet lupta contra lor, în mod cu totul real. S'a recurs însă iarăși la maximalizare. Se pare chiar, că în acest an s'a făcut uz de anumite prevederi legale contra acelor cari căutau să înfrunte limita prețurilor fixate.

Rezultatele la cari s'a ajuns sunt greu de constatat. Din publicațiunile cotidiene se desprind știri cari arată că în Capitală problema a fost mai mult sau mai puțin rezolvată. Producătorii, respectiv negustorii, au fost siliți să vândă cu prețurile fixate de autorități.

În provincie însă, prețurile maximale nu și-au arătat rezultatele. Piața s'a resimțit și prin intervenția autorităților, oferta s'a rărit. În special produsele leguminoase cari urmează să fie puse la conservat s'au rărit, iar mașinațiunile producătorilor, au fost în general mai tari decât rezistența consumatorilor. Numai în foarte rare cazuri și prin vigilența directă a organelor polițienești s'a putut ajunge la încheierea târgului cu prețurile maximale; în general cumpărătorii

întrași în panică din pricina anotimpului înaintat, s'au oferit ei înșiși să cumpere pe orice cale.

Examinând și acum lucrurile pe criterii științifice se poate spune că dacă există o tendință de speculă și dacă ea trebuie combătută, apoi calea preșurilor maximale, nu poate și nu trebuie să fie singura umblată. Problema are nevoie de studii mai de adâncime cari să scoată la iveală metehnele desfacerii, în tot ansamblul lor. Nu se poate concepe susținerea preșului maximalizat, numai cu organele polițienești în fața negustorului, căci în felul acesta târgul nu mai este târg. Echilibrarea preșurilor urmează să se facă sub concluziunile unor cercetări amănunțite cari să înlăture toate relele cari tind să concure la anormalizare, căci numai astfel se reintroduce schimbul liber. Iar libertatea schimbului este atributul care definește sistemul social în care trăim. În caz contrar procedând la fixarea preșurilor maximale, numai din criterii unilaterale, nu ne putem aștepta la o îmbunătățire fundamentală, ci se va menține o atmosferă de discordie și ură reciprocă, între producător, respectiv între negustor și cumpărător.

JEBRAN.

Panică.

Avem o graniță relativ scurtă cu Cehoslovacia, și evenimentele politice s'au desfășurat la vreo mie de kilometri dela această graniță, aproape în inima Germaniei de azi, și cu toate acestea chestia sudetă ne-a cauzat și nouă un șir de nopți nedurmite de îngrijorare.

Se pune întrebarea, dacă conflictul va rămâne localizat, între Cehoslovacia și Germania, sau dacă prelinsele alianțe ale Cehoslovaciei, se vor solidariza cu aceasta din urmă. Germania a făcut o mobilizare parțială, și Cehoslovacia una generală. Concomitent, și alte țări vecine au luat precauțiuni militare, așa că în mijlocul atâtor explozibile ușor s'ar fi putut întâmpla un incendiu catastrofal. Opinia publică străină era împărțită în tabere, pro și contra războiului. La Paris un profesor renumit de drept internațional ținea

prelegeri, în cari contesta, că tratatul dintre Franța și Cehoslovacia îi obliga pe Francezi în momentul de față la un amestec armat în chestia sudetă. În Anglia s'a format un comitet de propagandă din care face parte și ducele de Gloucester, un frate al Regelui Angliei, cu scopul de a lupta contra unui amestec al Angliei în favorul Cehoslovaciei, și în genere în afaceri continentale. Signor Mussolini s'a dat din capul locului pe partea Führerului, și pretindea o rezolvire imediată și integrală a pretențiunilor lui teritoriale și naționale. Rusia de astădată a fost foarte rezervată în sprijinirea rudelor slave, cu toate că așa se știa, că între Cehoslovacia și Rusia ar exista relațiuni foarte strânse politice. Insuși guvernul Cehoslovac a mărturisit cu amărăciune, că a fost lăsat în pană de toți „prieteni”. Nu e deci mirare, că vecinii noștri au fost încolțiți din toate părțile, și au apărut pe plan cu pretențiile lor și Polonia și Ungaria. Unde leii și-au luat partea lor, rămâne ceva și pentru alții lăturalnici. S'a dat încă odată dovada, că la nevoie, tratatele politice pot deveni niște hârtii fără de valoare. În fața unor adversari de o potență multiplă în raport cu puterile sale proprii, Cehoslovacia a trebuit să cedeze și să deschidă la 1 Octombrie a. c. granițele sale armatelor germane. Când scriem aceste rânduri și Polonezii și-au primit bucășica lor.

Dacă încercăm să cunoaștem cauzele acestei desinteresări complete, față de un stat condamnat la amputare, ajungem la concluzia că misa unui războiu a fost considerat de statele democrate ca prea mare.

S'a considerat că o călcare a cuvântului dat e mai puțin dăunătoare, decât cheltuielile imense și mizeriile de tot felul, împreunate cu un nou războiu european. Pentru ea totuși să i se dea un înțeles mai înalt acestui procedeu nu prea cavaleresc, s'au invocat interesele superioare ale culturii europene, și o împăciuire a spiritelor popoarelor, adecă a celor patru mari puteri, cari au adus sancțiunea draconică dela München. Căci nu putem crede că spiritul de împăciuire între Cehoslovacia pe de-o parte, și vecinii săi de altă parte, să fi făcut progrese prin aranjamentul teritorial impus prin forță. Că nu toate cercurile politice

proeminente sunt de acord cu noul aranjament politic al Europei, ne-o dovedește finuta unei părți însemnate a parlamentarilor englezi cari nu vreau să știe de politica de renunțări a lui Chamberlain.

Atitudinea aceasta se explică ușor. Ingrijorarea statelor democrate pentru viitorul cultural al Europei are însă un mic defect. Pentru ce Führerul nu a avut această îngrijorare? Deoarece el era ferm decis pentru războiu, și în fața argumentelor umanitare ale adversarilor el a răspuns cu argumentul tunurilor. Și atunci oamenii înțelepți de stat ai țărilor democrate, s'au dat înapoi, și au încuviințat toate pretensiunile Führerului, și în plus, după cum se dă a se înțelege, și în privința coloniilor. Intre astfel de împrejurări invocarea motivelor umanitare, apare ca o mască în dosul căreia se ascunde un târg urât. După o scurtă vreme ni se mai pune în vedere o altă conferință pentru pacificarea definitivă a Europei. Dacă și aceasta va fi în consemnul celei dela München, va fi bine să ne întărim granițele și să potențăm până la cel mai înalt grad forța noastră militară.

Ori-ce concesiune făcută Germaniei nu are decât un efect paliativ, deoarece situația sa internă economică este așa de critică încât nu se poate rezolva cu ocuparea de teritorii suprapopulate și fără o producțiune suficientă agricolă. Minele de cărbuni și fier din Bohemia sunt bune pentru fabricarea de tunuri și armamente, dar' nu umplu stomacul. Golul acesta se poate umple numai pe două căi: sau printr'un aranjament economic internațional, sau prin expansiune spre est, spre câmpiile mănoase ale Ungariei și României.

Armata de care dispune azi Germania, a fost înzestrată prin sudoarea neplătită a muncitorului german și prin fragerea dela gura populațiunii a alimentelor celor mai necesare pentru o existență confortabilă. Apăsarea impozitelor este cumplită. Este ușor să porți războiu când fabricile de armamente lucrează cu salarii derizorii și marile șantiere sunt astfel impuse, încât proprietarilor nu le mai rămâne din venit, decât pentru o existență modestă. De aceea la München, calculele Führerului au fost cu mult mai simple decât ale adversarilor săi. Un stat cu adevărat democrat, ca Franța sau An-

glia, unde libertatea personală este garantată și muncitorul este obișnuit cu un înalt standard de viață, un sistem de aservire ca a lui Hitler, ar fi produs imediat o revoluție. Deoarece poporul german suferă până acuma scurtarea drepturilor sale civile și politice, precum și pauperizarea sa, statele democrate nu pot opune nimic similar unei astfel de organizări. Dar' se pune întrebarea, până când va suferi poporul german jugul acesta, și până când se va lăsa ademenit cu succese externe strălucitoare, cari îi costă numai vlagă, dar' nu-i aduce în gospodăria sa nimic.

Prin desmembrarea Cehoslovaciei desnodământul final este numai amânat, însă nici de cum rezolvat. Cercul vicios se lărgește mai departe. De pe acuma Chamberlain a declarat că înarmarea Angliei va progresa cu un îndoit ritm. Statele autoritare vor răspunde și ele cu noi armamente. Unde va fi limita acestor pregătiri militare, cari în fond nu sunt altceva, decât punerea în joc a ultimelor forțe economice în ambele tabere?

Efectul tensiunii politice pe teren economic a fost aproape catastrofal, și ni-a reamintit epoca corăspunzătoare din ajunul războiului mondial. Publicul pățit de evenimentele din trecut, a căutat să-și asigure imediat banii, în primul loc, pentru a nu rămâne fără mijloace de trai în fața scumpirei și rarefierii alimentelor. A pornit o căutare după plasamente sigure. Ca la alte ocazii, și de data aceasta, mișcarea s'a manifestat în scumpirea caselor, terenurilor de clădit și a pământului în genere. Au început retragerile depunerilor spre fructificare dela bănci. Băncile au trăit iarăși câțva timp într'o înfrigurare de mare criză. Fiecare instituție de credit își ține de datoria sa, să satisfacă cererile deponenților săi, și să onoreze fără șovăire livretele de depunere prezentate spre plată la ghișeele sale. În orașul Sibiu chiar populația germană s'a dovedit a fi mai alarmată, și băncile săsești au fost asaltate cu mare vehemență. Creditul, acest instrument fin, care reagează la toate mișcările politice, și-a retras imediat tentaculele sale, și speriată s'a retras în carapacea de panșeră a sefurilor. Increderea, acest chiag care ține laolaltă, între împrejurări normale, toată viața economică, a dispărut și a făcut

loc panice care distruge toată disciplina masselor. Grație sprijinului dat de către institutul nostru de emisiune, băncile au putut face față plășilor, și pe cât s'a putut, spiritele au fost potolite.

S'a dovedit și de astădată, că remediul cel mai bun contra panice este disciplina. Liniștirea publicului trebuie dirijată de sus. În privința aceasta autoritățile noastre, apoi ziaristica și serviciul românesc de radio și-au făcut datoria. Nici un gest nu a fost făcut, și niciun cuvânt nu s'a spus, care ar fi putut jigni interesele și orgoliul popoarelor în lificiu.

Într'o regiune a țării, ca Sibiu, unde o mare parte a populației este germană și nici nu face taină din sentimentele sale naționale, autoritățile noastre au observat cea mai mare obiectivitate în exercitarea misiunii lor, și populația a știut să se poarte la înălțimea evenimentelor. Într'un mediu așa de liniștit, și departe de teatrul acțiunilor armate, nici situația economică nu putea fi tulburată pe un timp mai îndelungat. După sosirea știrilor, că cu toată mobilizarea Cehoslovacia a acceptat condițiile protocoalelor dela München, încrederea în localizarea conflictului a început să ocupe tot mai mult teren.

Asaltul deponenților a devenit din ce în ce mai slab, așa că la sfârșitul săptămânii trecute se putea vedea o ameliorare a pieșii. La câteva zile după aceasta băncile din Sibiu au început să acorde iarăși împrumuturi, fapt care a făcut pe deponenți să aducă iarăși la bancă banii ridicați în primele zile ale crizei.

Înlocuim ca la un val de scumpete, prețurile nu dau așa de repede înapoi ca și cum s'au urcat, așa și după panica recentă prețurile au rămas la un nivel mai ridicat decât cum au fost înainte de începerea crizei. Faptul acesta se observă în prima linie la plasamentele acelea, cari în vremea crizei au fost mai căutate, cum ar fi realitățile. Suntem acuma în săptămâna a doua după criză, și totuși pentru case și terenuri se cer prețuri exorbitante. Cauza este, că sunt încă multe parale pe la particulari, cari așteaptă un plasament afară de bancă. Pentru un capitalist, oferă un plasament cu mult mai bun și mai sigur o casă care după destrăgerea tuturor taxelor și impozitelor poate aduce $4\frac{1}{2}\%$, adică $1\frac{1}{2}\%$ mai mult ca o depunere spre fructificare la

o bancă bine situată. Între împrejurări mai elastice de legiferare bancară, ar urma acuma, ca pentru apărarea stocurilor lor de depuneri, băncilor să le fie îngăduit a urca procentul de fructificare la depuneri. Ori limita de $7\frac{1}{2}\%$ ce se pune la dobânzile percepute dela împrumuturi, nu îngăduie o urcare a dobânzilor la depuneri, deoarece nu rămâne destulă latitudine percentuală pentru acoperirea regiei și distribuirea unei dividende convenabile. O măsură care ar putea satisface trebuințele de natura aceasta a băncilor, ar putea veni numai dela institutul nostru de emisiune, printr'o nouă fixare a scontului. O urcare a dobânzii la depuneri ar avea atunci ca rezultat, o revenire mai grabnică la bănci a capitalurilor retrase în pripă cu ocazia panice.

O măsură a forurilor competente, care ar favoriza o astfel de mișcare a capitalurilor, ar trebui să se producă și din cauza, că criza cehoslovacă este pe teren economic tot așa de mare ca pe teren politic, și repercusiunile ei se pot observa pe piețele principale financiare europene.

Este de sine înțeles că un dezastru financiar ca cel dela Praga, să se fi prevăzut de către cercurile financiare ale puterilor cointeresate. Pierderea unor vaste finuturi industriale nu a putut rămâne fără urmări dezastruoase financiare asupra statului. Regiunea nemților sudeși cuprinde în sine așa zicând totalitatea industriei textile din Cehoslovacia.

Taxele și impozitele percepute dela aceste fabrici, precum și taxele de transport, formau un venit foarte mare în bugetul statului, sume cari acuma lipsesc cu desăvârșire. Mulțimea de funcționari de tot soiul, cari au trebuit evacuați, și a căror număr trece de 100.000, trebuie transportată și întreținută mai departe, până ce se va da o posibilitate suficientă de plasare. Toate acestea, împreună cu cheltuielile de mobilizare a unui milion de oameni, cer mijloace financiare extraordinar de mari. În justa apreciere a faptului, că sumele acestea în haosul în care se află azi statul, nu se pot procura încă mult timp pe cale normală, Anglia și Franța dau statului cehoslovac un împrumut de 30 mil. lire sterline, cari în banii noștri fac cam tot atâtea miliarde de Lei. O sforțare așa de puternică fi-

nanciară poate să aibă ca urmare o scumpire generală a banului, și o revenire la un scont mai urcat ca până acuma. Ar fi deci în interesul băncilor noastre, dacă faptul acesta ar fi onorat și de forurile noastre financiare superioare, contribuind astfel la curățirea dă-râmăturilor rămase după panica cauzată de München.

MERCATOR.

Un sistem de propagandă dăunător.

Să împlinește un an de zile de când, în coloanele „Revistei Economice“, relatam anumite obiceiuri dăunătoare comerțului de asigurare, ale unor indivizi incorecți și prelinși inspectori pe lângă întreprinderi de asigurare, de altfel serioase.

Din nou, la Sibiu, de multe zile reprezentanți ai societății din București numită Compania de Asigurare, prin felul cum înțeleg să facă achiziție, deservesc pur și simplu ideea de asigurare.

Notăm faptele așa cum ni le-a relatat un distins intelectual sibian, cercetat de reprezentanții societății amintite.

Aceștia propun clienților contractarea asigurărilor de viață pe termen scurt, chiar exagerat de scurt și oferă prime extrem de reduse. Dar, nu numai atât, oferă aceleași condiții de asigurare la orice persoane, indiferent de etate. Deci nu au limită de etate pentru asigurați. Astfel contractează asigurări de viață cu persoane de 80 de ani.

Se întâmplă că, distinsul meu cunoscut să aibă o mică idee de asigurare și să pună următoarea întrebare domnilor asigurători:

Bine, domnilor, dacă societatea Dvs. lucrează în condițiuni de acestea, nu înțeleg cum poate exista, și de unde își formează fondurile necesare desdaunărilor când primele extrem de reduse, după propunerile ce faceți, nu vă pot garanta acoperirea cheltuielilor de regie!

Iată explicația.

Să vedeți domnule X, care-i situația. Societatea noastră poate lucra în felul acesta în condițiuni mult mai avantajoase ca celelalte întreprinderi din țară și străinătate, deoarece în urma tulburărilor politice interne ca și cele de peste hotare, au făcut ca numeroși străini să plece din România. Ei bine, toți acei cari au plecat și au avut la noi asigurări de viață, după ce le-au plătit câțiva ani au renunțat la orice pretenție și deci societatea pe urma lor a rămas cu câștiguri imense. Ori cu sumele acestea noi facem operă filantropică.

Și asta e un sistem de achiziție. Ce e drept prost sistem. Nu-mi pot închipui ca un om cu oricât de puțină judecată să poată crede asemenea năsbătii. Ce e mai mult, cu tupeul lor cereau clienților contractarea unei asigurări de viață și plata cel puțin a timbrului. Să fie cinștite obiceiurile acestea? În tot cazul, comerțului de asigurare numai serviciu nu-i aduce. Ba dimpotrivă, creiază în public o neîncredere totală în această ramură economică, atât de utilă.

Indivizi în genul acestora, trebuiesc îndepărtați din întreprinderile de asigurare, căroro le cauzează în primul rând pierderi materiale, îndepărtând clienții, prin lipsa de încredere și seriozitate ce inspiră.

Mai mult, trebuiesc dați pe mâna parchetului și băgați la închisoare. Buna credință a clienților nu trebuie să se speculeze.

Avem nevoie de mai multă cinste profesională, dacă vrem să progresăm economic. Zic în general, deoarece în toate domeniile lipsește sinceritatea și cinstea adevărată profesională.

O îndreptare se impune. Numai să nu întârzie prea mult.

ION OPRIS.

Rolul delegatului fiscului în expertizele fiscale.

Revista „Administrația Financiară“ Nr. 129 pe luna Iulie publică o foarte interesantă hotărâre a Curții de Apel, Secția VI, din 23 Februarie 1933, pe care o reproducem mai departe, în care se lămurește într-o formă limpede și logică — care este rostul și rolul delegatului fiscului într-o expertiză fiscală.

Am fost cei dintâi, cari, încă acum 10 ani, într'un articol ne semnat în ziarul „Argus“, am atras atenția asupra modului greșit cum se interpretează și cum se îndeplinește misiunea funcționarului fiscal desemnat de comisiune „să asiste“ pe expert în lucrarea sa.

De la început, a fost o lipsă de precizare și o confuzie în ce privește drepturile și îndatoririle acestui asistent.

S'a mers cu confuzia până acolo, încât unele Comisiuni dispuneau ca expertiza să se facă „împreună cu delegatul fiscului“ căruia îi fixau onorariu ca și expertului.

A trebuit să intervină un ordin al Ministerului ca să nu se mai acorde onorariu delegaților fiscului. Delegatul fiscului se consideră că este un organ de control al lucrării expertului cu drept de a face el ori ce cercetări ar voi în registre, de a întocmi un raport și de a-l supune Comisiunii.

Așa încât Comisiunea care a ordonat expertiza, se vede în fața a 2 rapoarte: unul al expertului, altul al delegatului fiscului, care de obicei conchide în vederile fiscului.

Am arătat și în scris și verbal organelor în drept, că nu acesta este rolul delegatului. El nu este decât reprezentantul unei părți în proces (fiscul) și asistă la expertiză cu același titlu ca și contribuabilul.

Expertul este obligat să-i convoace pe amândoi la expertiză; dacă o parte lipsește — fie chiar delegatul fiscalului, — expertul nu este ținut să amâne expertiza, până găsește timp delegatul fiscalului să asiste.

Acesta ca și contribuabilul, poate pune întrebări, poate cere să se cerceteze anumite chestiuni, dar el nu are căderea să îndeplinească oficiul expertului, revizuirea întreaga lucrare și examinând el scriptele și documentele. Aceasta este treaba expertului, a elementului neutru și de specialitate, care în acest scop a fost numit de justiție, nu de organele fiscalului.

N'am putut găsi înțelegere la organele superioare fiscale și sistemul celor două rapoarte depuse la Comisiune continuă și azi.

De aceia unii contribuabili renunță la expertiză, preferând ori judecarea prin apreciere, ori cercetarea numai a delegatului fiscalului, făcând economie de un onorariu (de expert), știind că în cele din urmă cuvântul hotărâtor tot raportul delegatului fiscalului îl va avea, cu toate că juridicește comisiunea n'are să se ocupe de acest raport, care este un act administrativ intern, pentru a se servi de el fiscal, respectiv procurorul în instanță.

Deciziunea Comisiei V de apel consfințește acest principiu elementar de drept fiscal, care până acum n'a fost luat în considerație.

Iată, concis și clar, considerentele deciziunii:

„Pe cale administrativă fiscalul a delegat un controlor, care să asiste la facerea expertizei și care a asistat“.

„În loc de a face observațiile sale expertului, ca simplu mandatar al fiscalului, controlorul dresază și el un proces verbal separat, conținând opinia sa asupra registrelor“.

„Comisiunea în deciziunea atacată, în loc de a examina raportul expertului numit de ea, primește constatările mandatarului fiscalului și înlătură fără nicio motivare concluziile și constatările expertului, care demonstrează și ajungea la concluzia că registrele sunt regulate ținute“.

„Înlăturând în acest mod registrele, comisiunea a săvârșit o nemotivare a deciziei și o violare a art. 31 l. c. d.“.

Atrag atenția contribuabililor și colegilor experți asupra acestei decizii și asupra motivărilor recursului, motivare cu care suntem în totul de acord, și-i îndemnăm ca ori de câte ori delegații fiscalului vor

căuta să depășească rolul de asistență, să li se atragă atenția asupra limitei mandatului lor, iar la judecată, contribuabilii să stărue asupra probatorului, pe care numai raportul de expertiză în constituie.

Dr. V. M. Ioachim.

CRONICA.

Di C. Sescioreanu a fost numit prin decret regal ca reprezentant al Consiliului Superior Economic în Consiliul Superior Bancar, în locul dlui Const. Garoflid.

Săptămâna de 40 ore la noi. La ministerul muncii s'a primit abia acum o comunicare din partea Institutului Internațional al muncii din Geneva, prin care se cere aplicarea săptămânii de 40 de ore în industria textilă. La drept vorbind, atmosfera nu prea-i prielnică nicăiri în lume pentru aplicarea acestui soi de acorduri. Imprejurările politice au schimbat în ultimele luni atât de profund stările de lucruri din momentul când s'au luat angajamentele, în cât greu s'ar putea aștepta azi aplicarea unor reforme sociale cari necesită sacrificii și riscuri.

Săptămâna de 40 ore a dat rezultate defavorabile acolo unde a fost aplicată, dacă nu exista o perioadă de pregătire. La noi, industria textilă e relativ nouă, n'a avut încă răgazul să ajungă la nivelul și la consolidarea întreprinderilor similare străine, astfel că mai puțin ar putea suporta un asemenea regim. Este adevărat că acordul dela Geneva prevede numeroase excepțiuni și dă puțința de-a evita un sdruncin prea dăunător.

Dar nu-i acum momentul să încercăm, sub nici o formă, experiențe sociale. Fiecare lucrează în sectorul său de activitate cu maximum de efort pentru ca producția să nu sufere și interesele superioare ale țării să fie bine păzite. Restricțiuni de asemenea natură sunt pentru vremuri liniștite, pentru vremuri de propășire și avuție, când încercările nu constituie riscuri.

Ministerul Muncii a trimis acordul organizațiilor profesionale interesate, pentru a face observațiile ce le vor crede de cuviință. După răspunsurile primite, ministerul va putea constata cât de puțin potrivit e ales momentul limitării lucrului în fabrici.

Producția porumbului. Oficiul de studiu și statistică din Ministerul agriculturii a întocmit următoarele date despre producția de porumb.

Suprafața însămânțată a fost de 4.748.582 ha., fără județele Hunedoara și Teleorman. Media la hectar e de 1010 kgr.

Producția e de 481.742 vagoane fără județele Teleorman și Hunedoara de unde n'au venit datele.

În anul 1937, suprafața însămânțată a fost de 5.159.457 ha.

Media la ha. 920 kgr.

Producția totală 475.186 vag.

Cât a costat pe Italia războiul civil din Spania? Ziarul englez laburist „Daily Herald” comunică următoarele date în privința aceasta, pe care le are afirmativ din sursă sigură.

Italia a cheltuit până acuma 17 miliarde lirete. Din suma aceasta 4 $\frac{1}{2}$ miliarde s'au cheltuit în anul 1936; 9 miliarde în anul 1937 și 3 $\frac{1}{2}$ miliarde în anul 1938.

Tot „Daily Herald” ne comunică, că în lunile Iulie și August a. c. au debarcat 30.000 voluntari italieni în Spania. Numărul total al Italianilor cari luptă în armata lui Franco se urcă la cca 75.000 soldați.

Personalul român din întreprinderile mici.

Legea cu privire la folosirea personalului român în întreprinderi e pe cale de a se modifica. Comisia încredințată cu modificarea, a ținut o ședință în săptămâna trecută. S'a stabilit, că legea vizează în prima linie marile întreprinderi industriale și comerciale. În consecință a făcut propunerea, ca legea actuală să se aplice numai la acele întreprinderi, al căror personal întrece numărul de cinci angajați.

Sindicatul muncitorilor din întreprinderile forestiere ale județului Murăș a ținut o mare întrunire la Tg.-Murăș în care a cerut desființarea imediată a sistemului de prime; urcarea lefurilor cu 30% la muncitorii de sezon, și cu 10% la muncitorii stabili.

Londra. Primăria orașului Londra a tipărit o carte cu date interesante privitor la viața acestui oraș. Din ea vedem, că Londra are 8.233.941 locuitori. Zilnic se fac 122 căsătorii. Numărul nașterilor este de 55.000 anual. Mortalitatea e de cca. 50.000. Peste 1 milion oameni sunt ocupați în comerț, și 120.000 în restaurante. Lungimea străzilor orașului este de 3600 km., o distanță care corespunde depărtării Londra—Noua Foundlandă. Londonezul se poate bucura în medie zilnic numai 3 $\frac{1}{4}$ ore de soare. În schimb sunt anual 187 zile ploioase și 42 cejoase. În medie se întâmplă anual 57.000 accidente. Spitalele îngrijesc 43.000 bolnavi și casele de alienați 23.000 persoane.

Sunt deținuți de poliție anual 17.000 persoane. pentru patima beției.

Executarea legii bancare Până la 14 Aprilie 1937 băncile puteau acorda membrilor din Consiliu și din comitetul de supraveghere, împrumuturi și credite, pe lângă acoperiri reale. Legea din 14 Aprilie 1937 stabilește, în articolul 27, că persoanele amintite nu mai pot beneficia de împrumuturi la institutul lor. Pentru acomodare la această dispoziție s'a acordat un termen de doi ani. Consiliul Superior Bancar aduce la cunoștință în organul său oficial Nr. 60, că termenul amintit expiră la 14 Aprilie 1939. Până la acest termen membrii din consilii și comitetele de supraveghere trebuie să lichideze obligațiile lor suszise față de băncile respective. Neobservarea acestei dispoziții atrage după sine pierderea mandatului lor.

Pentru construirea de drumuri ministerul de finanțe a ridicat în luna trecută dela Cassa poștală de economii și Cassa de depuneri suma de 800 mil. Lei. Suma aceasta a fost acuma augmentată cu 100 mil. Lei conf. Mon. Of. Nr. 178/938.

O nouă bancă în Cernăuți, a fost înființată cu un capital de 30 mil. Lei. Se zice că fondarea acestei bănci s'a făcut din inițiativa dlui guvernator al Băncii Naționale, deoarece aproape toate băncile locale din Bucovina au căzut jertfă crizei economice. Sucursalele marilor bănci din București se interesează mai mult de afaceri de import și export, pe când trebuințele de credit ale claselor burgheze sunt neglijate. Grosul capitalului noiei bănci va fi subscris de Fondul Ortodox Bisericesc al Bucovinei și de Creditul Național Industrial.

BANCA „ȘERCĂIANA”, S. A., ȘERCAIA.

Convocare.

Domnii acționari ai Băncii „ȘERCĂIANA”, s. a., Șercaia sunt invitați a participa la adunarea generală extraordinară a Băncii, convocată pe ziua de 23 Octombrie 1938, ora 2 p. m., în localul institutului cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale extraordinare;
2. Modificarea art. 2 și 45 din statute.

Consiliul de Administrație.

Manuale și rechizite școlare numai dela Librăria „Dacia Traiană” s. a., Sibiu, Piața Unirii 7.